

PAUTES DE PREVENCIÓ I ABORDATGE DE LES VIOLÈNCIES MASCLISTES I LGTBI-FÒBIQUES ALS ENTORNS VIRTUALS DE LA FMUAB

Presentació

D'acord amb el compromís institucional de la Universitat Autònoma de Barcelona contra qualsevol expressió de violència masclista i LGTBI-fòbica, la Festa Major de la UAB compta des del 2018 amb un Punt Lila. Aquest consisteix en un espai físic fàcilment identificable i coordinat per l'Observatori per a la Igualtat de la UAB, que s'encarrega d'**informar** a les persones assistents sobre els recursos disponibles en matèria de violències masclistes i LGTBI-fòbiques, **habilitar un espai segur** per a les persones que necessitin rebre atenció psicològica o informació i, finalment, compleix la funció simbòlica de **definir l'espai** de la festa com un espai on no es tolera cap forma de violència masclista o LGTBI-fòbica.

L'excepcional crisi sanitària que estem patint ha situat els entorns virtuals en una posició més rellevant que mai. Aquests espais conformen un àmbit més de les nostres relacions socials i, com a part de la nostra societat, no estan exempts de reproduir les violències pròpies de l'estructura patriarcal. Les violències masclistes i LGTBI-fòbiques que es donen en els entorns virtuals suposen un **greu atac als drets i llibertats de les dones i persones LGTBI**, i al seu desenvolupament personal.

Aquest any la FMUAB serà principalment virtual, i això ens ha obligat a replantejar-nos el Punt Lila i a posar sobre la taula aquestes violències que es donen als entorns virtuals. Per aquest motiu, es presenta a continuació les *Pautes de prevenció i abordatge de les violències masclistes i LGTBI-fòbiques als entorns virtuals de la FMUAB*, amb l'objectiu de disposar d'un marc d'actuacions per generar **entorns virtuals segurs i lliures de violències masclistes i LGTBI-fòbiques** que garanteixin la participació i el desenvolupament personal de tota la comunitat UAB en igualtat de condicions.

Els objectius d'aquest document són:

- Prevenir les violències masclistes i LGTBI-fòbiques en els entorns virtuals de la FMUAB.
- Generar una resposta institucional en el marc de la FMUAB d'acord amb la cultura de tolerància zero davant qualsevol agressió masclista o LGTBI-fòbica de la UAB.
- Disposar d'un marc d'actuacions consensuat i coordinat sobre les violències masclistes i LGTBI-fòbiques en els entorns virtuals de la UAB.
- Potenciar entorns virtuals segurs i lliures de violències masclistes i LGTBI-fòbiques que garanteixin la participació i el desenvolupament personal de tota la comunitat UAB en igualtat de condicions.
- Fomentar l'empoderament de les dones i persones LGTBI en la utilització de les TIC i els entorns virtuals.

El procés d'elaboració d'aquestes pautes ha estat impulsat i coordinat per l'Observatori per a la Igualtat de la UAB, i s'ha realitzat gràcies a l'assessorament i la formació facilitada per Donestech. També s'ha comptat amb la participació de les assistents al taller eines per col·laborar al Punt Lila virtual de la UAB, les Brigades Virtuals, amb les que hem construït col·laborativament les estratègies descrites en aquest document.

Les violències masclistes i LGTBI-fòbiques en entorns virtuals

Existeixen diverses classificacions de les diferents violències contra les dones i les persones LGTBI en entorns virtuals, com la de Donoso-Vàzquez i Rebollo-Catalán (2018), centrada en adolescents als centres educatius. Les autores assenyalen cinc dimensions de les ciberviolències masclistes, agrupades entorn els següents factors de risc: 1) apartar-se de la normativitat sexual femenina, 2) transgredir l'heteronormativitat sexual obligatòria, 3) les imposicions del cànon de bellesa heteronormatiu, 4) la violència sexual i 5) la violència associada a mites de l'amor romàntic. Nosaltres hem agrupat les tres primeres en una única categoria (*Ciberassetjament masclista i LGTBI-fòbic*) i n'hem afegit una més (*Atacs contra el moviment feminista o LGTBI*).

<i>Tipus de violències</i>	<i>Exemples</i>
Ciberassetjament masclista i LGTBI-fòbic Insultar, humiliar i minar l'autoestima de dones i persones LGTBI pel fet de ser-ho en entorns virtuals.	Insults masclistes o LGTBI-fòbics a les xarxes socials, whatsapp, correu...
	Creació o difusió de contingut ofensiu o humiliant, com per exemple muntatges amb imatges o fotografies, creació de perfils ofensius...
	Reunir i difondre dades personals d'algú
	Enviar missatges amenaçants a dones o persones LGTBI
	<i>Outing</i> , o revelar l'orientació sexual d'una persona sense el seu consentiment per les xarxes socials.
	Enviar acudits de contingut LGTBI-fòbic o masclista per grups de whatsapp.
Violències sexuals online Comportaments que atempten contra la llibertat sexual a través de les xarxes socials i altres tecnologies.	Demandar constantment cites o fer constantment comentaris sexuals.
	Rebre imatges de contingut sexual sense haver-les demanat.
	Amenaçar amb la violació.
	Fer constantment comentaris a publicacions fetes per dones sexualitzant-les.
	Demandar constantment fotografies de contingut sexual.
	<i>Sexpreading</i> : difusió sense consentiment d'imatges de contingut sexual, fins i tot d'aquelles obtingudes amb consentiment.
Amenaçar o fer xantatge amb difondre imatges de contingut sexual.	

Ciberviolència dins la parella Violència masclista dins la parella exercida a través de mòbils i xarxes socials	Controlar o censurar les relacions virtuals o les publicacions de la parella.
	Exigir les contrasenyes dels dispositius i comptes de la parella.
	Obligar a mostrar els xats.
	Enfadar-se per no obtenir resposta immediata.
	Accedir als dispositius de la parella sense consentiment per a revisar l'activitat a les xarxes socials.
	Exigir fotografies o videotrucades per controlar a la parella.
	Utilitzar dispositius d'espionatge per controlar els moviments de la parella.
Atacs contra el moviment feminista o LGTBI Atacs amb un alt component tecnològic, individual o organitzat, contra activistes, webs o comptes d'activistes feministes o LGTBI.	Insults i <i>slut-shaming</i> (titllar de puta) a activistes feministes.
	Insults a activistes trans.
	Craqueig de comptes o webs feministes o LGTBI.
	Enviar missatges amenaçants a activistes feministes o LGTBI per la seva activitat.
	Difondre dades personals d'activistes feministes o de víctimes de violències masclistes.

Font: elaboració pròpia a partir de DonesTech (2018) *Kit contra les violències masclistes on-line*.

Agents involucrats

→ **Observatori per a la Igualtat de la UAB:** serà la unitat encarregada d'informar per l'activació del *Protocol contra l'assetjament sexual i l'assetjament per raó de sexe, d'orientació sexual, d'identitat de gènere o d'expressió de gènere de la UAB*, si la persona agressora és part de la comunitat UAB.

L'Observatori serà l'agent encarregat de *comunicar-se des dels seus comptes institucionals amb l'agressor*, de manera preferentment privada, per donar un avís i demanar que aturi el comportament violent. Si la violència no s'atura, o el nivell de l'agressió és de més gravetat, l'Observatori *intervindrà amb els seus comptes oficials per reportar el compte que hagi comés l'agressió*, tot demanant a la plataforma pertinent que emprengui algun tipus d'acció. Depenent de la tipologia de l'agressió, es valorarà fer una crida pública per a reportar el compte en qüestió.

Els comptes de l'Observatori també funcionaran com a detectors de les situacions de violència, essent habilitats com a *canals de denúncia per a les persones assistents*, que podran adreçar-s'hi preferentment a través de la missatgeria directa de cada plataforma.

L'Observatori també realitzarà una *tasca informativa* fent publicacions recordant l'existència del Punt Lila i altres recursos a l'abast.

→ **Brigades del Punt Lila virtuals:** estaran presents virtualment als diferents espais de la FMUAB i seran les encarregades de detectar les agressions masclistes i LGTBI-fòbiques

que s’hi puguin donar, recollir la informació necessària i notificar el cas a les tècniques de l’Observatori per a que hi puguin intervenir.

- **Punt Lila virtual:** espai virtual amb la presència d’una psicòloga especialitzada en violències masclistes i malestars de gènere que atindrà aquells casos que requereixin una atenció específica. Les atencions es faran, segons el cas i la preferència de la persona atesa, a través de trucada de veu, Whatsapp o Jitsi.
- **Comunitat UAB:** tota la comunitat UAB és considerada agent detector. En cas que es detecti una agressió, es podrà notificar a qualsevol dels comptes oficials de l’Observatori, aportant tota la informació possible (nom d’usuari de l’agressor i/o de la persona agredida, hora, plataforma i captures de pantalla).

Pautes de prevenció

- 1) **Formació al personal tècnic i a les Brigades** virtuals sobre les violències masclistes i LGTBfòbiques en entorns virtuals.
- 2) Dissenyar i produir material de sensibilització a través de **campanyes dirigides a tota la comunitat UAB** que visibilitzin les violències masclistes i LGTBfòbiques en entorns virtuals, així com les estratègies feministes per fer-hi front.
- 3) Fomentar la **incorporació de la perspectiva feminista** en la programació de la Festa Major, així com en el disseny dels seus espais virtuals. Incorporar estratègies d’autodefensa feminista online, com per exemple activar la moderació dels comentaris o filtrar els comentaris ofensius mitjançant una llista de paraules.
- 4) **Visibilització del Punt Lila** durant la Festa Major:
 - Crear un apartat a la web de la Festa Major sobre el Punt Lila.
 - Crear i emetre un clip amb la campanya associada al Punt Lila durant la Festa Major
 - Fer publicacions constants als comptes oficials de la UAB amb informació sobre el Punt Lila i la campanya.
 - Ancorar missatges amb informació sobre el Punt Lila als directes emesos durant la Festa Major.

Pautes d’actuació

Persona agredida		Persona agressora	
<i>Pot ser una persona assistent a la FMUAB, una persona artista participant de la FMUAB o una Brigada.</i>		<i>Pot ser una persona usuària de la FMUAB o una persona artista participant de la FMUAB.</i>	
Que cal fer?		Que cal fer?	
SEMPRE	Preguntar com està i què necessita, preferiblement per la	SEMPRE	Recollida d’informació mitjançant captures de pantalla, anotar el nom

	missatgeria privada de cada plataforma. Si no és possible, s'ofereix ajuda i recursos mitjançant un comentari públic.		d'usuari i l'hora de l'agressió per si cal fer una denúncia.
	Li facilitarem informació sobre el Punt Lila i altres recursos.	Tres nivells d'intervenció: <ol style="list-style-type: none">1. Avís: se li demanarà que aturi el comportament violent, preferiblement per la missatgeria privada de cada plataforma. Si no és possible, es farà l'avís mitjançant un comentari públic.2. Bloqueig de comentaris al compte d'Instagram i/o Twitter.3. Reportar el compte a la plataforma pertinent i, valorar la possibilitat de fer una crida pública per reportar.	
En cas que ho sol·liciti, li facilitarem l'accés al Punt Lila virtual.		A l'hora d'escollir el nivell d'intervenció es tindran en compte la gravetat dels fets i les necessitats de la persona agredida.	

Font: elaboració pròpia

Bellaterra, 3 de novembre de 2020